

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a Mgr. Tomáše Blažka v právní věci žalobce: **D. B.**, zast. Mgr. Vilémem Vinopalem, advokátem se sídlem Bratraců Veverkových 396, Pardubice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 12. 2021, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 17. 8. 2022, č. j. 50 Ad 1/2022-129,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V projednávané věci je řešena otázka splnění podmínek nároku na invalidní důchod dle § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“). Žalobci byla prvoinstančním rozhodnutím žalované zamítnuta žádost o invalidní důchod pro nesplnění podmínek dle § 38 písm. a) ZDP. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky s tím, že mu má být přiznán invalidní důchod vyššího stupně invalidity. V rámci námitkového řízení žalovaná provedla přezkum podmínek dle § 38 písm. a) ZDP, tedy posouzení celkového zdravotního stavu žalobce a kontrolu výpočtu potřebné doby pojištění. Žalovaná vyšla z posudku ze dne 18. 11. 2021, kterým byla žalobci uznána invalidita prvního stupně pro pokles pracovní schopnosti o 40 % ode dne 13. 5. 2021. Zároveň však shodně s prvoinstančním rozhodnutím konstatovala, že nebyla naplněna podmínka získání potřebné doby pojištění v rozhodném období pro vznik nároku na invalidní důchod, a námitky napadeným rozhodnutím zamítla.

[2] Žalobce proti napadenému rozhodnutí podal žalobu. Nesouhlasil s posouzením zdravotního stavu, jelikož je dle jeho názoru invalidním ve vyšším stupni, a to již od března 2018. Dále namítl, že tvrzení o nedostatečné době pojištění odporuje skutečnosti, dobrým mravům a spravedlnosti, zároveň však potvrdil, že nebyl od ukončení studia na střední škole nikdy zaměstnán. Krajský soud nechal vypracovat posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště v Hradci Králové, ze dne 9. 6. 2022. Tento posudek dospěl

k odlišnému závěru než posudek ze dne 18. 11. 2021. Posudková komise totiž stanovila od data 16. 1. 2018 do 8. 7. 2020 procentní míru poklesu pracovní schopnosti žalobce na 50 % a od data 9. 7. 2020 k datu vydání napadeného rozhodnutí na 70 %.

[3] V důsledku posunu data vzniku invalidity na 16. 1. 2018 došlo k posunu hranic rozhodných období pro výpočet doby pojištění. Krajský soud však přesto dospěl k závěru, že ani po opětovném výpočtu žalobce nezískal potřebnou dobu pojištění. Navíc žalobce netvrdil, že nebyly evidovány všechny jím získané doby pojištění. Krajský soud zdůvodnil, proč nepovažuje napadené rozhodnutí o zamítnutí žádosti o invalidní důchod za nemravné a nespravedlivé a potvrdil ho s tím, že nebyly splněny všechny zákonem stanovené podmínky nároku na dávku invalidního důchodu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá výše označený rozsudek krajského soudu kasační stížností dle § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a požaduje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Krajský soud měl zrušit napadené rozhodnutí, jelikož žalovaná nesprávně zjistila skutkový stav věci a vyhodnotila zdravotní stav stěžovatele. Přestože měla žalovaná k dispozici stejné lékařské zprávy jako posudková komise při zpracovávání posudku ze dne 9. 6. 2022, vyhodnotila míru poklesu pracovní schopnosti nesprávným způsobem na pouhých 40 % s datem vzniku invalidity dne 13. 5. 2021. Nové zhodnocení posudkem ze dne 9. 6. 2022 nelze považovat za „*dílčí korekci skutkového stavu*“, proto měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc žalovanému k dalšímu projednání.

[6] K nesplnění podmínky potřebné doby pojištění stěžovatel namítá, že považuje postup žalované a následně krajského soudu za příliš formalistický. Při posouzení doby pojištění měla žalovaná přihlédnout k individuálním okolnostem případu, jelikož stěžovatel neměl možnost si od ukončení svého studia na střední škole najít vhodnou práci. Dle stěžovatele mělo dojít k odstranění či zmírnění tvrdosti zákona a měla mu být podmínka doby pojištění uznána. Opačný postup žalované považuje v rozporu se základním lidským právem na přiměřené hmotné zabezpečení.

[7] Krajský soud se dle stěžovatele vůbec nezabýval tím, že je pro něj posouzení stupně invalidity velmi zásadní. Stupeň invalidity je totiž rozhodující pro řadu „*benefitů*“, jako např. příspěvek na živobytí. Vzhledem k tomu, že krajský soud nezohlednil tyto aspekty, má stěžovatel napadený rozsudek za nepřekoumatelný.

[8] Žalovaná ve svém vyjádření shrnula dosavadní průběh řízení a zcela se ztotožnila s napadeným rozsudkem. Navrhla kasační stížnost zamítnout.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[9] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.).

pokračování

[10] Nejvyšší správní soud se po konstatování přípustnosti kasační stížnosti zabýval její přijatelností ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Jedná se totiž o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.).

[11] Podstatný přesah zájmů stěžovatele Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS (k uplatnitelnosti zde vyslovených názorů na současnou úpravu srov. např. rozsudek NSS ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021-28). Podstatný přesah bude dán pouze v případech, kdy se kasační stížnost (1) týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu anebo (2) právních otázek řešených dosavadní judikaturou rozdílně. Podstatný přesah zájmů stěžovatele bude dán (3) rovněž v případě potřeby učinit odklon od ustálené judikatury. Konečně bude kasační stížnost přijatelná (4) tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[12] Pokud se týče posledního z uvedených typových případů přijatelnosti, zásadní pochybení v napadeném rozhodnutí bude shledáno především tehdy, pokud krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu a nelze vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský soud v konkrétním případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zároveň platí, že Nejvyšší správní soud není v rámci hodnocení přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. V rámci posouzení přijatelnosti také z povahy věci není místo pro plnohodnotný věcný přezkum napadeného rozhodnutí, tudíž se v uvedené souvislosti Nejvyšší správní soud omezuje na případy zjevných pochybení krajského soudu.

[13] Stěžovatel výslovně netvrdí, proč by měla být kasační stížnost přijatelná. Ani Nejvyšší správní soud neshledal, že by byl dán některý z uvedených případů přijatelnosti. Kasační stížnost je tedy nepřijatelná.

[14] Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve tímto důvodem. Pro stručnost odkazuje na judikaturu ohledně posouzení toho, jaké vady tento kasační důvod naplňují (viz např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS).

[15] Nejvyšší správní soud považuje napadený rozsudek za přezkoumatelný. Krajský soud se zcela vypořádal s námitkami uplatněnými v žalobě. Stěžovatel v žalobě namítal především nesprávné posouzení zdravotního stavu, doložil další zdravotní zprávy s tím, že má dle jeho názoru nárok na vyšší stupeň invalidního důchodu. V reakci na tato tvrzení nechal krajský soud zpracovat nový posudek ze dne 9. 6. 2022. Krajský soud tedy znovu posoudil zdravotní stav, resp. míru poklesu pracovní schopnosti stěžovatele a vypočítal dosaženou dobu pojištění dle § 40 ZDP. Ani nové posouzení zdravotního stavu stěžovatele však neovlivnilo potřebnou dobu pojištění, jejíž naplnění je jednou z obligatorních podmínek pro přiznání invalidního důchodu stěžovateli.

[16] Pokud stěžovatel namítá, že se krajský soud nezabýval možnými aspekty samotného stanovení vyššího stupně invalidity, bez ohledu na to, zda by došlo k výplatě samotného důchodu či nikoliv, Nejvyšší správní soud uvádí, že předmětem řízení před žalovanou byl nárok na invalidní důchod, nikoliv deklaratorní stanovení stupně invalidity. Skutečnost, že se krajský soud nezabýval tím, že i samotné posouzení invalidity je pro stěžovatele zásadní (např. pro přiznání vyššího příspěvku na živobytí), proto není pochybením, které by napadený rozsudek zatížilo vadou nepřezkoumatelnosti. Ostatně tuto skutečnost stěžovatel v žalobě ani sám nenamítl. Žalovaná a následně krajský soud měly zkoumat, zda byly kumulativně naplněny podmínky § 38 odst. 1 ZDP, tedy zda je stěžovatel invalidní a zda získal potřebnou dobu pojištění. Žalovaná a krajský soud tak učinily a postupovaly v souladu se zákonem.

[17] Po přezkoumání zdravotního stavu posudkem ze dne 9. 6. 2022 krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatel byl invalidním již od 16. 1. 2018. V důsledku změny data vzniku invalidity na 16. 1. 2018 (z původního data 13. 5. 2021) došlo k posunutí hranic rozhodných období pro výpočet doby pojištění. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s výpočtem doby pojištění, který krajský soud nově provedl v bodech 20. a 21. napadeného rozsudku. Krajský soud dospěl ke shodnému závěru jako žalovaná, že stěžovatel nesplnil podmínku získání potřebné doby pojištění v rozhodném období pro vznik nároku na invalidní důchod dle § 38 písm. a) ZDP. Stěžovatel v žalobě ani v kasační stížnosti neuvedl žádné skutečnosti, které by stanovenou dobu pojištění zpochybňovaly. Krajský soud tedy nepostupoval v rozporu se zákonem, když napadené rozhodnutí nezrušil kvůli nesprávnému zjištění skutkového stavu žalovanou. Zrušení napadeného rozhodnutí a následně správní řízení by totiž nevedlo k odlišnému výsledku, jelikož by i po novém posouzení zdravotního stavu stěžovatel nadále nedosáhl nároku na invalidní důchod. Nejvyšší správní soud tak nespátřil v postupu krajského soudu natolik intenzivní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[18] K vytýkanému „*přílišnému formalismu*“ krajského soudu Nejvyšší správní soud připomíná, že krajský soud není subjektem, který by měl primárně zohledňovat individuální okolnosti stěžovatele a odstraňovat tak tvrdost ve smyslu § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci“). Dle tohoto ustanovení je to ministr práce a sociálních věcí, který může odstraňovat tvrdosti, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, a může pověřit správy sociálního zabezpečení, aby odstraňovaly tvrdosti v jednotlivých případech (shodně také rozsudek NSS ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 Ads 13/2010-80). Stěžovateli tedy nic nebrání, aby se postupem podle § 106 zákona o organizaci obrátil se žádostí ve své věci k ministru práce a sociálních věcí, případně ke správě sociálního zabezpečení, a žádal touto cestou o odstranění tvrdosti při aplikaci ZDP na svůj případ.

[19] Nejvyšší správní soud dospěl k názoru, že posouzení nároku na invalidní důchod krajským soudem bylo správné. Stěžovatel totiž nesplnil podmínku potřebné doby pojištění pro přiznání invalidního důchodu, přestože byl uznán invalidním. Krajský soud zároveň postupoval v souladu se zákonem, jestliže nezrušil napadené rozhodnutí žalovaného.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s., neboť ke všem projednávaným otázkám

pokračování

stěžovatelem vznášeným existuje ustálená a jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu, kterou krajský soud na projednávanou věc aplikoval korektně a nedopustil se žádného pochybení.

[21] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s (k aplikaci tohoto ustanovení namísto § 60 odst. 3 s. ř. s. srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný. Nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalované nevznikly žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti. Žádný z účastníků tudíž nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. prosince 2023

JUDr. Radan Malík
předseda senátu